

KATEDRALAKADEMIN

12 ÅR I KYRKANS OCH AKADEMINS TJÄNST

VÅREN 2026

John Emanuel Malm (1900–1968).
Storkyrkan. Oljemålning.

KATEDRALAKADEMIN VÅREN 2026

REDAKTÖR: Normunds Kamergrauzis

FOTO: Mikael Lundblad (6:1, 6:7, 11:1, 28:1),
Samuel Uneus (6:2, 14:1), Evelina Carbon (6:3,
21:1), Sigbritt Ernald (6:10, 9:1), Arne Hycken-
berg (7:1, 34:2, 43.4), Harald Tydén (22),
Thomas Falkenstedt (6:4, 6:6, 19:1, 19:2)
Marcus Gustafsson (33:1), Unsplash: (31:2)
Arkiv (6:8, 6:9, 6:11, 6:12, 9:2, 11:2, 17:1, 17:2,
23:1, 26:3), Andréas Lindström
(1, 6:5, 10:1, 13:1, 15:1, 20:1, 24, 25, 26; 26:2, 27:1,
31, 34:1, 34:3, 41, 42 43:1–3, 44, 45, 46

FORM: september

TRYCK: Typografiska 2025

Så här vill jag leva mitt liv

Från första stund i livet handlar det om att ta in den värld man fötts in i. Omgivningen – i smått som i stort – finns där bara som en gåva och utmaning. Det gäller att orientera sig fram till en livsförståelse bland kunskaper, känslor, relationer, moraliska övertåganden. Denna livsförståelse ska sedan resultera i en livshållning: så här vill jag leva mitt liv.

Det är en komplex och komplicerad process som sällan eller aldrig går snörrätt framåt. En förändrad omvärld, motgångar och nya erfarenheter tvingar mig till ständiga omprövningar. Ibland glädjefyllt, ibland smärtsamt.

Idag är vi många som ställer oss frågan hur vi ska få ihop det hela. Världen spretar, klimatet skenar, krigen spökar, hävdvunna värderingar ställs på ända. Vi känner oss vilsna och ibland vanmäktiga.

Samtidigt och paradoxalt nog skapar en förvirrande verklighet också ett mångfaldsperspektiv som kan göra livsförståelsen rikare och mer mångsidig. Den stora utmaningen är att kunna och våga leva med båda sidorna.

Två nyckelbegrepp blir i det sammanhanget våra följeslagare. Tolka och förstå. Att ställa grundläggande frågor till det vi möter. Vad är det egentligen som sker? Vilka är drivkrafterna bakom?

Vad kan det leda till? Vem tjänar på det och vem förlorar? Är det sant det som sägs? Vilken kunskap grundar det sig på? Hur bör jag agera? Och många, många fler liknande frågor. Svaren eller i varje fall försök till svar kan hjälpa mig att förstå. I bästa fall kan de minska graden av förvirring och hjälpa mig att se en helhet. Inte alltid en lycklig sådan men ändå en helhet.

Vårterminens program vill spegla en del av det omgivande livets mångfald och hjälpa oss att både tolka och förstå innebörden i dem. Dessa insikter kan förhoppningsvis bidra till att vår helhetsförståelse kommer en bit framåt på livsvägen.

*Normunds Kamergrauzis,
domkyrkoteolog*

Kalendarium

SÖNDAG 6 JANUARI

STORKYRKANS VÄNFÖRENINGIS DAG

Kosmos och Jesusbarnet.

Tankar och samtal om två böner på trettondagen

Bengt Gustafsson, professor emeritus i
teoretisk astrofysik vid Uppsala universitet
Sigbritt Ernald, författare

SID 9

SÖNDAG 22 FEBRUARI

GLOBALA HOT OCH GLOBAL ETIK

Göran Collste, professor emeritus i tillämpad etik
vid Linköpings universitet

Torbjörn Lodén, professor emeritus i Kinas språk
och kultur vid Stockholms universitet

Jakob Wirén, adjungerad professor i religionsteologi
vid Lunds universitet

SID 15

SÖNDAG 8 FEBRUARI

KAN NATURVETENSKAPEN BESKRIVA VERKLIGHETEN?

Ulf Danielsson, professor i teoretisk fysik
vid Uppsala universitet

Bengt Kristensson Ugglå, professor i filosofi, kultur
och företagsledning vid Åbo akademi

Samtalet leds av Carl-Reinhold Bråkenhielm

SID 11

SÖNDAG 1 MARS

KÄRLEK OCH SAMLEVNAD I FÖRÄNDRING

Ninna Edgärth, professor emerita i kyrkovetenskap
vid Uppsala universitet

Anna Karin Hammar, TD

SID 19

SÖNDAG 15 FEBRUARI

SANNING OCH FAKTA I EN KULTUR FULL AV LÖGNER

Åsa Wikforss, filosof och ledamot i Svenska Akademien
Jonas Eek, domprost och docent i praktisk teologi

SID 14

SÖNDAG 8 MARS

HUR FÖRHÅLLER VI OSS TILL VÅRA HELIGA TEXTER OCH RELIGIÖSA TRADITIONER?

Eskil Franck, docent i Nya testamentet

Malin Norrby, doktorand i religionshistoria
vid Södertörns högskola

Karin Tillberg, TD

Samtalet leds av professor Carl-Reinhold Bråkenhielm

SID 20

SID 21

SÖNDAG 15 MARS

VAD HÄNDER NÄR VI LÄSER?

Kristoffer Leandoer, författare och litteraturkritiker

SID 26

SÖNDAG 19 APRIL

BEFRIELSETEOLOGI DÅ OCH NU

KG Hammar, ärkebiskop emeritus och professor
Herman Hallonsten, ordförande i Kristna Fredsrörelsen
Eva Zetterberg, politiker och fd ambassadör

SID 22

SÖNDAG 29 MARS

RÖSTER OM KVINNOR OCH FRED

Maria Södling, TD, forskare vid enheten
för forskning och analys vid Kyrkokansliet

SID 27

SÖNDAG 17 MAJ

MÖTET MELLAN KONSTVERKET OCH DESS BETRAKTARE: VILKEN ROLL SPELAR KRITIKEN?

Guy Dammann, forskare i estetik och musikkritiker
Sebastian Johans, konstkritiker
Kristoffer Leandoer, litteraturkritiker
Samtalet leds av Lotta Knutsson Bråkenhielm

SID 23

SÖNDAG 12 APRIL

ANDE, KROPP OCH BILD

– *Om inkarnation i rutan*

Johannes Söderberg, TV-redaktör och producent

SID 28

SÖNDAG 24 MAJ

BOKRELEASE FÖRSYN OCH FÖRNUFT

Carl-Reinhold Bråkenhielm, professor emeritus i empirisk
livsåskådningsforskning vid Uppsala universitet
Jonas Eek, domprost och docent i praktisk teologi

Filosofisk och teologisk resonans

Var någonstans ligger utopin?

Den verkar ha försvunnit ur sikte.

I vår tid är det mycket som begränsar synfältet. Tunnelseendet ökar ängslan och minskar framtidstron. Rädslan tar plats där tilliten tidigare bott. Missmodet breder ut sig på förhoppningarnas bekostnad. Men kanske har den risken funnits i alla tider.

”Jag ser upp emot bergen: varifrån skall jag få hjälp?”, undrar man redan på Bibelns tid (Psalm 121). Människans utsatthet är evig. Men också hennes aning om något annat. Poeten Dan Andersson (1888–1920) hakar på Bibelns fråga och diktar vidare: ”Det är något bortom bergen, bortom blommorna och sången. Det är något bakom stjärnor, bakom heta hjärtat mitt.”

Psaltaren och poeten sätter båda ord på en av människans grundläggande tillgångar: förmågan att hoppas. Kapaciteten att se det som ännu inte är. Dit hör aningen om det okända, det som finns bortom bergen och bakom stjärnorna; liksom längtan efter något annat och bättre – utopin.

Människan behöver utopin. Som ventil i nuet; som strävan framåt; och som hopp om bättre tider eller andra världar.

Men var någonstans ligger utopin?

Ordet utopi har vi från grekiskan. Det betyder icke-plats. Utopin ligger alltså ingenstans. Och det är själva poängen. Den onåbara utopin har vi för att hoppas på, drömma om och sträva mot. Vi kan inte nå paradiset på den här sidan evigheten. Men utopin behövs för att utmana tunnelseendet.

*Jonas Eek,
domprost*

76 Skapelsebönen

Väldiga vintergator,
tusen miljoner solar
glimmar som eldsflagor
i din oändliga rymd.
Vår lilla jord är inte lätt att få syn på.
Du, som skapat allt detta:
Ge oss mening.

Rymden uppfyllde du
med osynlig massan.
Vintergatorna hålls samman av den.
O, om vi kunde hålla samman i kärlek.
Gör det ömsinta banden
mellan oss starka.

Djupen lodade du
genom de svarta hålen,
allt deformeras där,
till och med tid vrids ur led.
Den som drar dit
börjar först att lysa och stråla.
Skydda oss vid våra bråddjup,
tänd våra ljus.

Vidsträckta hav av tid
lät du rinna från början.
Länge dröjde det innan jorden blev till.
Sent kom människan,
än är hon bara barnet.
Ge oss hoppet och tålmodet att leva.

Jorden, din pärla i kosmos,
skimrande vacker,
hav och böljande slätter,
och stupade berg.
Faror hotar från rymden,
men också från oss.
Skydda din kostbara skatt
och vårt enda hem.

Se dessa underbara växter och djur,
myllrande rikedom
som ständigt förundrar,
alstrad genom din slump,
och skoningslös tävlan.
Lär oss hänsyn, lät oss ej skada andra.

Du som gav oss sinnen
som uppfattar detta,
sinnen som ger oss sammanhang,
mening och form,
ständigt skapar du världen på nytt
i vårt inre.
Ge oss din skaparglöd.
Lär oss att vila.

Bengt Gustafsson

Storkyrkans vänförenings dag

Kosmos och Jesusbarnet.

*Tankar och samtal om två böner
på trettondagen*

SÖNDAG 6 JANUARI
KL. 13.00–15.00
STORKYRKOSALEN

Bengt Gustafsson, astronom, och Sigbritt Ernald, psalmförfattare, samtal om två böner, skapelsebönen nr 76 i *En liten bönbok* och *Psalmboken* och julbönen nr 279 i bönboken *Hjärtats samtal*.

MEDVERKANDE

Bengt Gustafsson, professor emeritus i teoretisk astrofysik
vid Uppsala universitet
Sigbritt Ernald, författare

Storkyrkans vänförening

MEDLEMSAVGIFT:

Enskild medlem
250 kr/år.

Ytterligare familjemedlem
100 kr/år.

Pensionär/student
150 kr/år.

Ständigt medlemskap
2000 kr.

Betala medlemsavgiften
via bankgiro 487-5779
eller swish 123 259 4802.
Ange namn, adress och
gärna e-post.

Storkyrkans vänförening är en förening för vänner. I just detta fall är vännen Stockholms domkyrka, Storkyrkan. Det finns inga krav förknippade med att vara med i vänföreningen. En del engagerar sig mer frekvent i föreningens arbete. Andra följer det på håll. Du bestämmer själv. Men bara genom att du är medlem i vänföreningen bidrar du till kyrkans program, musikliv, inventarier och underhåll.

Storkyrkans vänförening är en ideell förening med ändamål:

- att i samverkan med stift och församling utveckla Storkyrkans funktion som domkyrka och ett andligt-intellektuellt centrum i Stockholm,
- att vårda, förnya och för allmänheten levandegöra Storkyrkans kulturarv och dess reformatoriska och ekumeniska arv,
- att med Storkyrkan som instrument medverka till kommunikation mellan kyrka, kulturliv och samhälle,
- att ekonomiskt stödja verksamhet vid Storkyrkan, som inte i önskad omfattning kan tillgodoses med allmänna medel.

Som medlem får du inbjudningar till vänföreningens speciella evenemang såsom besök i historiskt unika miljöer, föredrag och subventionerade sammankomster. Du får också rabatter på konserter i Storkyrkan och på viss litteratur.

Välkommen med som Storkyrkans vän!

Kan naturvetenskapen beskriva verkligheten?

SÖNDAG 8 FEBRUARI
KL. 13.00–14.30
STORKYRKOSALEN

"Kan fysiken förklara människans inre upplevelser av världen?" I sin bok *Världen själv* (2020) behandlar Ulf Danielsson fysikens världsbild, tolkningen av matematiken, och möjligheten för datorer att utveckla medvetande och en fri vilja. Danielsson är realist och anser att verkligheten finns oberoende av vårt medvetande. Men denna verklighet beskriver vi inte direkt utan alltid med hjälp av modeller. I vetenskapen prövar vi dessa modellers tillförlitlighet, men någon definitiv sanning kan vi inte uppnå. Vår biologi sätter gränser för vår förståelse och det finns förmodligen sanningar som ligger bortom vår fattningsförmåga över huvud taget.

I *Slaget om verkligheten* (2012) driver Bengt Kristensson Uggla tesen att vi idag lever i en hermeneutisk tidsålder. I en tid av globalisering har förmågan att tolka blivit en strategisk kompetens. Men hur ska vi förstå det faktum att vi tolkar den värld som vi delar så olika? I en senare bok, *En strävan efter sanning* (2019) behandlar han grundläggande vetenskapsteoretiska frågor och hur vetenskapen förhåller sig till verkligheten: "Om det vetenskapliga projektet ska hållas vid liv och ha en framtid kan man inte resignerat plädera för en godtycklig relativism, men inte heller hävda att man redan äger absolut kunskap."

MEDVERKANDE

Ulf Danielsson, professor i teoretisk fysik vid Uppsala universitet

Bengt Kristensson Uggla, professor i filosofi, kultur och företagsledning vid Åbo akademi (Finland)

Samtalet leds av professor Carl-Reinhold Bråkenhielm

Översättning i tid och rum

Alla vet vad en tolk är och gör. Hen kopplar samman två personer eller sammanhang som inte har ett gemensamt språk att kommunicera på. Tolkens översätter från den enes språk till den andres och vice versa. Syftet är att båda parter ska *förstå* vad som sägs. Det ställer stora krav på tolkens språkkunskaper och språkliga inlevelseförmåga. Ambitionen i muntliga sammanhang – till exempel i politiska förhandlingar eller inför en domstol – kan vara att ge en så ordagrann översättning som möjligt.

När vi kommer till texter blir det mer komplicerat. Vi vet att varje språk har sin egen struktur och sitt eget idiom. Det gör att s k literala översättningar är en omöjlighet. Det finns inga fria eller ordagranna översättningar bara bra eller dåliga. Man ska se hela översättningsföretaget som att överflytta en text från ett språk till ett annat genom att levandegöra det *tankeinhåll* som är gestaltat i originalets språkstruktur. Översättningen ska återge *samma innehåll* som förlagens och förmedla detsamma till sina mottagare som originalet.

Theodor Kallifatides har beskrivit processen när han översatte sin egen bok på grekiska till svenska:

Jag skrev om de första meningarna på svenska och försökte vara fullständigt trogen det grekiska originalet.

Det var inte möjligt. För att bli något så när bra svenska måste det ändras. Inte allt och inte lika mycket, men det ena språkets värld var en annan än det andras. Rytmen också. Så även tiden. Men först och främst rytmen. Svenska rann i en å och grekiskan i en annan.

Slutsatsen var enkel. Varje språk är unikt. Man kan inte skriva samma bok på två olika språk. Man skriver en bok som liknar den man redan skrivit.

Än mer utmanande blir processen när det handlar om att översätta ett vägledande innehåll från en tid till en annan. När det som är tänkt och sagt i ett sammanhang ska introduceras och tillämpas i ett helt annat. När begreppet kontext i alla dess konkretiseringar – både i textens och vår egen tid – blir en avgörande utgångspunkt för förståelsen. Detta gäller särskilt religiösa texter. Uppgiften är att försöka förstå de ursprungliga texternas innehåll och avsikt i sitt sammanhang. Vem/vilka kommunicerade vad, till vem/vilka, på vilket sätt, under vilka omständigheter, med vilka avsikter och med vilka effekter.

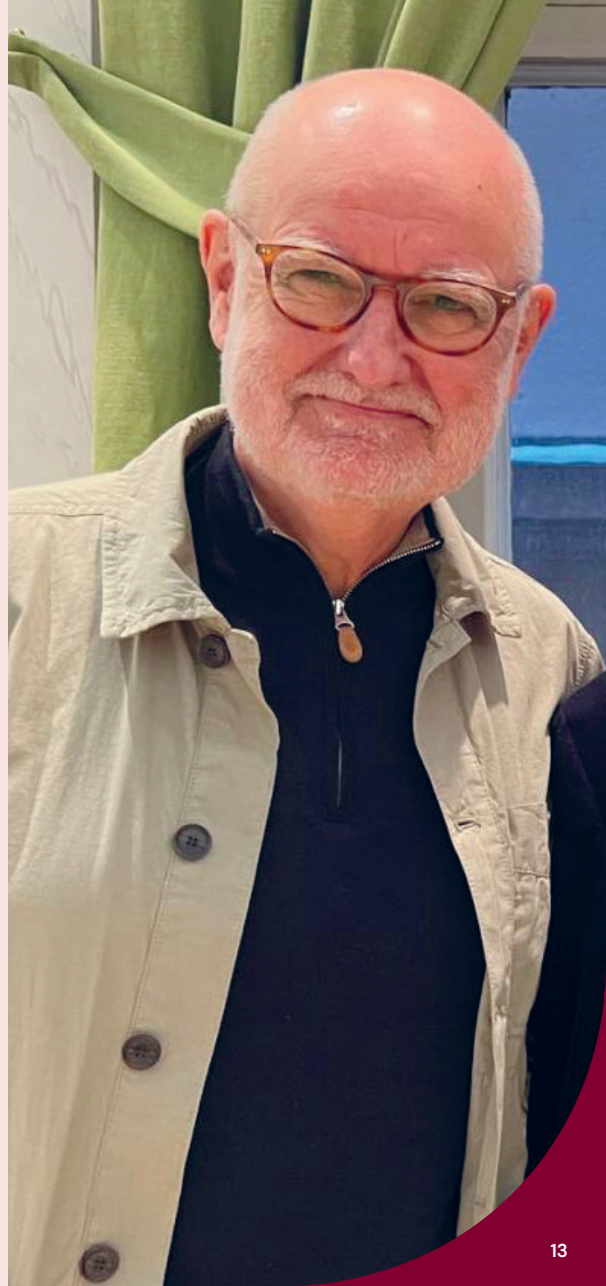
Sedan kommer processen att tolka dessa insikters innebörd in i vår tid för att se om och i så fall hur de kan tillämpas som värderingar och norm. Denna tolkningslära kallar vi *hermeneutik*.

”Det finns inga fria eller ordagranna översättningar bara bra eller dåliga.”

Det är en nödvändig men inte alldeles lätt verksamhet. Den beskylls ibland för att vara populistisk anpassning. Insikten om dåets och nuets förändrade förutsättningar tvingar emellertid tolkningen att just bli en anpassning i betydelsen att göra innehållet relevant och fungerande. Precis som när vi byter mobiltelefon och tvingas byta kontakter för att strömmen ska gå fram.

Utan hermeneutik dör kopplingen bakåt. I alla fall om förväntningarna är att de gamla texterna ska vara meningsskapande bärare av liv idag.

*Eskil Franck,
docent*

SÖNDAG 15 FEBRUARI
KL. 13.00–14.30
STORKYRKOSALEN

Sanning och fakta i en kultur full av lögner

DOMPROST JONAS EEK I SAMTAL MED FILOSOF
ÅSA WIKFORSS, LEDAMOT I SVENSKA AKADEMIE

”Vad är sanning?”

Pontius Pilatus fråga till Jesus är evig. Inte minns i de politiska samtalen under ett valår. Hur förhåller vi oss till sanning och fakta i en kultur full av lögner? Och vad kan vi lita på i en tid med oanade tekniska möjligheter att manipulera?

Åsa Wikforss, filosof och ledamot i Svenska Akademien, gästar oss för ett samtal om fakta och alternativa fakta, kunskap och kunskapsmotstånd.

MEDVERKANDE

Åsa Wikforss, filosof och ledamot i Svenska Akademien
Jonas Eek, domprost och docent i praktisk teologi

Globala hot och global etik

SÖNDAG 22 FEBRUARI
KL. 13.00–14.30
STORKYRKOSALEN

De senaste årens händelser får många att tappa modet och tron på framtiden. Finns det längre något hopp? Finns det någon grund för en global etik och universella värden? Dessa frågor är utgångspunkten för antologin *Global ethics in a time of crises* (Bloomsbury 2025).

Det kan tyckas utopiskt men det går inte att svårt att förneka betydelsen av de etiska och politiska värden som utgör grunden för ett gott och civiliserat samhälle, fred och internationell rätt. FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, de globala avtalen för att minska klimathotet, försvaret för folkrätten och den internationella rättsordningen liksom de globala hållbarhetsmålen baseras på universella etiska värden.

En global etik formuleras inte bara genom internationella deklarationer och avtal utan även i lokalsamhällenas interreligiösa samarbeten. Genom gemensamma manifestationer för klimatet eller skydd av utsatta grupper kan en global etik växa fram nedifrån och upp.

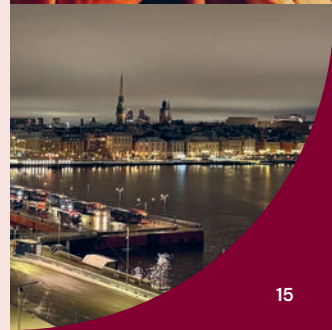
MEDVERKANDE

Göran Collste, professor emeritus i tillämpad etik vid Linköpings universitet
Torbjörn Lodén, professor emeritus i Kinas språk och kultur vid Stockholms universitet

Jakob Wirén, adjungerad professor i religionsteologi vid Lunds universitet samt teologisk sekreterare till ärkebiskopen

GLOBAL ETHICS IN A TIME OF CRISES

EDITED BY GÖRAN COLLSTE
AND TORBJÖRN LODÉN

Är en global etik en utopi?

Vi lever i en tid av konflikter och globala hot. I Mellanöstern har Israels svar på Hamas terrorattacker lett till blodbad och hungersnöd i Gaza och allvarliga brott mot folkrätten. Genom Israels och USA:s attacker mot Iran och andra länder i regionen drabbas fler länder av krig och förstörelse med oöverskådliga konsekvenser för världssamfundet. Rysslands angreppskrig mot Ukraina fortgår med oförminskad styrka. Maktgalna ledare som Putin, Trump och Netanyahu styr idag världspolitiken och alltför sällan hör man röster som manar till fred och försoning.

Konflikt politik och etik

Klimathotet förvärras och varje år slås nya globala värmererekord. De globala klyftorna ökar och idag disponerar 1 procent av världens befolkning lika stora resurser som 95 procent av befolkningen, och den extrema fattigdomen ökar.

De senaste årens händelser får många att tappa modet och tron på framtiden. Finns det längre något hopp? Går det att påverka utvecklingen? Har den internationella rätten någon framtid? Är en global etik en utopi? Dessa frågor var utgångspunkten för en internationell konferens organiserad av Vitterhetsakademien 2023 vars resultat redovisas i antologin *Global ethics in a time of crises* (Bloomsbury 2025).

Trots att det kan tyckas utopiskt är det svårt att förneka betydelsen av de etiska och politiska värden som utgör grunden för ett gott och civiliserat samhälle, fred och internationell rätt. Politiker försöker alltid att i etiska termer rättfärdiga sitt handlande, även när det har styrts av krass maktthunger och egenintresse. När konflikten mellan politik och etik blir för uppenbar förlorar maktthavarna förtroendet hos befolkningen och deras legitimitet undergrävs.

Universella värden

Men finns det då någon grund för en global etik och universella värden? Denna fråga har genom århundradena ställts av många filosofer, religiösa ledare och politiker. FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna från 1948 är ett viktigt dokument i detta sammanhang, och under de senaste decennierna har förslag på en global etik förts fram på olika håll i världen.

En väg att tydliggöra en global etik är att nå enighet om strategier för att uppnå globala mål som mänskligt välbefinnande, fred och frihet. De globala avtalen för att minska klimathotet, försvaret för folkrätten och den internationella rättsordningen liksom de globala hållbarhetsmålen är exempel. De baseras på universella etiska värden.

Men finns det inte grundläggande värdekonflikter mellan världens religioner? Är det verkligen möjligt att nå enighet om en global etik? Traditioner,

Utvecklingen i världen är på väg åt fel håll. För att lägga om kursen har global etik en viktig roll att spela. Det skriver Göran Collste och Torbjörn Lodén. Artikeln har tidigare varit publicerad i Dagens Arena den 15 oktober 2025 och återges här med författarnas tillstånd.

religioner och livsåskådningar har under ömsesidig påverkan vuxit fram under historien. Det gäller lika mycket för judendomen, kristendomen och islam som för asiatiska traditioner som konfucianismen och buddhismen, liksom för ideologier som liberalismen och socialismen.

Religioner, livsåskådningar och ideologier ska inte ses som slutna system utan som öppna och i dialog med varandra. Den amerikanske filosofen John Rawls myntade begreppet "överlappande konsensus" för att fånga in den enighet om etiska principer och värden som fred, rättvisa och mänskligt välbefinnande, som kan motiveras utifrån olika religioner och livsåskådningar.

En rad initiativ

De senaste decennierna har också en rad initiativ tagits för att formulera en global etik. Ett exempel är Parliament of the World's Religions, där religiösa ledare från hela världen kommer samman för att utforma globala principer för rättvisa och fred. Initiativtagare var den schweiziske katolske teologen Hans Küng, professor i Tübingen. Küng grundade stiftelsen Weltethos på 1990-talet.

Hans idé var att hitta en gemensam nämnare mellan världens religioner under begreppet "humanum". Küng kritiserade katolska dogmer, som dogmen om påvens ofelbarhet. Han förbjöds därför att undervisa blivande präster. När det

gäller att hitta en gemensam global etik, fick han dock ett stort och bestående inflytande.

Ett annat exempel är Wang Dao Sustainability Index med rötter i den kinesiska kulturtraditionen som den taiwanesiske professorn och tidigare premiärministern Chao-shiuan Liu konstruerat. Dessa initiativ står i kontrast till viljan att skapa motsättningar och en "vi mot dom"-känsla som kommer till uttryck i begrepp som "kinesiska, muslimska eller svenska värderingar".

Formuleras i lokalsamhällen

Ett intressant nutida exempel på kritik av en sådan etisk exklusivitet utgör den muslimska teologen Rana Alsofi, som vid konferensen kritiserade den nutida islamismen för att reducera islams etik, som hon menar i själva verket har en universell naturrättslig grund. Ett annat exempel är filosofen Chun-chieh Huang som beskriver en öppen konfucianism som han menar inte står i motsättning till utan snarare kompletterar andra stora filosofiska och andliga traditioner.

En global etik formuleras inte bara genom internationella deklarationer och avtal utan även i lokalsamhällenas interreligiösa samarbeten. Det finns en rad exempel på samarbeten mellan lokala kristna, muslimska och judiska församlingar som redovisades av den svenske teologen Jakob Wirén. Genom gemensamma manifestationer för klimatet eller skydd av utsatta grupper kan en global etik växa fram nedifrån och upp.

Krävs kursomläggning

En annan väg att utforma en global etik är att gå från handling till principer. Den världsberömda cellisten Jakob Koranyi har valt att inte flyga pga. klimatkrisen. Han organiserar musikfestivaler i Europa där endast musiker som inte flyger till festivalplatserna är välkomna. Genom sådana sym-bolhandlingar – som alla oberoende av tro och ideologi kan inse värdet av – kan en enighet om viktiga principer om en hållbar framtid uppnås.

Som den kinesiske litteraturforskaren Zhang Longxi hävdade på konferensen kan även världslitteraturen utgöra en grund för utforskandet av en global etik. När vi läser litterära verk skrivna av författare från andra delar av världen inser vi att det som förenar oss människor är så mycket mer än det som skiljer. Vi känner igen oss i berättelserna, liksom i de värden och livsfrågor som författarna förmedlar.

Utvecklingen i världen är på väg åt fel håll. Blockbildningar förstärks och konflikter hårdnar. För att undvika en klimatkatastrof eller en nukleär vinter är dialog och gränsöverskridande samarbeten nödvändiga. Utan en radikal kursomläggning framstår hoten mot den mänskliga civilisationen som större än någonsin tidigare. För att lägga om kursen har försöken att konstruera en global etik, som söker det som är i hela mänsklighetens snarare än i enskilda staters och kulturers intresse, en viktig roll att spela.

Göran Collste, professor emeritus i tillämpad etik vid Linköpings universitet

Torbjörn Lodén, professor emeritus i Kinas språk och kultur vid Stockholms universitet

Kärlek och samlevnad i förändring

SÖNDAG 1 MARS
KL. 13.00–14.30
STORKYRKOSALEN

Homosexuell kärlek var straffbelagd i början av det förra seklet. Idag bejakas den av både samhälle och kyrka genom den könsneutrala äktenskapslag som infördes den 1 maj år 2009. Samkönade par kan numera gifta sig i Svenska kyrkan enligt samma ordning som särkönade par. Hur blev dessa förändringar möjliga? Hur har synen på kärlek och samlevnad ändrats? Hur förhåller sig familj och äktenskap till vidare gemenskapsformer?

Sverige är idag ett av de mest hbtq-respekterande länderna i världen. Svenska kyrkan är ekumeniskt känd som en hbtq-vänlig kyrka. Vad kan Sverige bidra med i en situation där mänskliga rättigheter och demokrati provas hårt? Vilket är vårt ansvar som enskilda och som gemenskap? Hur kan vi främja ett tillsammanskap i världen?

Tillsammans har de skrivit boken *Äkta makor. En queer historia* (Verbum 2025).

MEDVERKANDE

Ninna Edgardh, professor emerita i kyrkovetenskap vid Uppsala universitet
Anna Karin Hammar, TD

SÖNDAG 8 MARS
KL. 13.00–14.30
STORKYRKOSALEN

Hur förhåller vi oss till våra heliga texter och religiösa traditioner?

Att olika sätt att tolka en helig text kan vålla strid är allom bekant. Men hur man ser på oenigheten skiljer sig delvis åt inom och mellan olika religiösa traditioner: är det något man välkomnar (som inom den judiska traditionen) eller är det snarare konsensus som är eftersträvarsvärt (som inom den kristna)? Självklart har det också att göra med om man betraktar texten som en direkt uppenbarelse från Gud eller inte. Kanske också om vilken gudsbild man har: en mer mystik sådan ger rimligen större utrymme för skilda tolkningar.

I samtalet kommer olika traditioner, främst inom de abrahamitiska religionerna, att beröras. Hur förhåller sig dessa till varandra? Hur formas en religiös identitet? Hur pass fritt kan de heliga texterna i Nya testamentet, den hebreiska Bibeln (Gamla testamentet) eller Koranen tolkas? En intressant fråga i sammanhanget är hur man upprätthåller eller återskapar en religiös identitet i en kultur där den religiösa traditionen varit förbjuden och i det närmaste utplånad.

MEDVERKANDE

Eskil Franck, docent i Nya testamentets exegetik

Malin Norrby, doktorand i religionshistoria vid Södertörns högskola

Karin Tillberg, TD

Samtalet leds av professor Carl-Reinhold Bråkenhielm

Vad händer när vi läser?

SÖNDAG 15 MARS
KL. 13.00–14.30
STORKYRKOSALEN

Är litteratur något statiskt som bara finns mellan pärnarna i en bok, eller något dynamiskt som uppstår i själva mötet mellan läsaren och boken? Är boken alltid densamma, eller förändras den med varje ny läsning, med varje nytt möte? Kan två människor överhuvudtaget läsa samma bok? Kristoffer Leandoer är en av Sveriges mest kända skribenter i litteraturhistoriska ämnen.

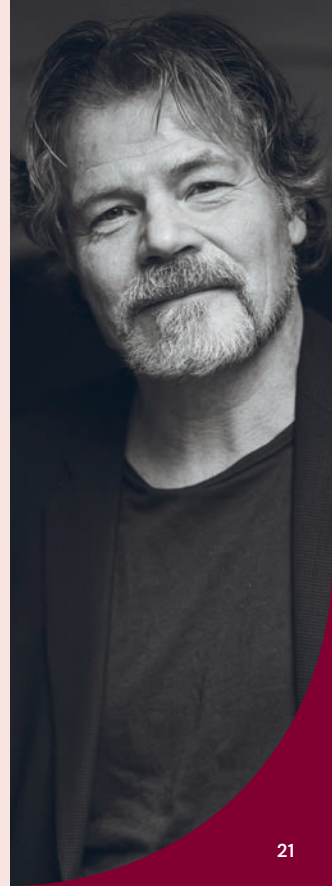
I sin nya bok närmar sig Kristoffer Leandoer litteraturen från ett nytt och oväntat håll där det snart blir tydligt: *Det är läsaren som skriver boken*. Vi läsare är opålitliga: vi glömmar, vi minns fel. Vi hoppar över och drar ifrån. Men vi är också generösa och lägger gärna till de detaljer som författaren glömt. Läsarens hjärna är ingen tom duk utan ett laboratorium, en filmstudio där författarens verk får liv.

Så vad innebär medskapande läsning för kritiker, översättare, pusseldeckare eller bibeltolkare? Vad strök morfar under i Kierkegaards dagbok? Läser vi med ögonen eller öronen? Vilka böcker har diktatorn i sitt bibliotek? Dödade Oidipus verkligen sin pappa?

Kristoffer Leandoers bok *Längta hem, längta bort* (2020) nominerades till Augustpriset och *Den oavslutade litteraturen* (2023) låg länge på kritikernas topplistor. Det är läsaren som skriver boken kan sägas utgöra sista delen i trilogin.

MEDVERKANDE

Kristoffer Leandoer, författare och litteraturkritiker

SÖNDAG 29 MARS
KL. 13.00–14.30
STORKYRKOSALEN

Röster om kvinnor och fred

Första världskriget hade lämnat världen i spillror och förtvivlan. Men det hade också väckt motstånd. 1920-talet kan beskrivas som ett tidsfönster för fred och internationell samverkan. Det följdes snart av trettioalets uppmarsch av totalitära ideologier – fascism, kommunism, nazism.

Mellankrigstiden var också decennierna för den kvinnliga freds rörelsen. Över hela landet växte fram lokala kretsar av fredsarbete. I offentligheten hördes kända kvinnor argumentera mot våld och för fred och försoning. Fredskvinnorna hade olika politisk och ideologisk hemvist, men förenades i övertygelsen om att kvinnor hade ett särskilt och oumbärligt bidrag – moderligheten – för freden skulle kunna realiseras.

Selma Lagerlöf, Elin Wägner och Ester Lutteman gav röst åt en stor kvinnlig fredstanke. De talade klarspråk om krigets förödelse, men också om våldets lockelse. De talade om kvinnors ansvar för att fostra till fred. De uppmanade kvinnor att inte acceptera mäns krigsretorik och krigshets. Lagerlöf, Wägner och Lutteman kan beskrivas som uttolkare av sin samtid och som röster för en framtid, där våld inte var lösning på konflikter.

MEDVERKANDE

Maria Södling, TD, forskare vid enheten för forskning och analys
vid Kyrkokansliet

Ande, kropp och bild

– *Om inkarnation i rutan*

SÖNDAG 12 APRIL
KL. 13.00–14.30
STORKYRKOSALEN

Johannes Söderberg är välkänd för sitt mångåriga arbete med att filma och producera bland annat gudstjänster och helgmålsringningar för Sveriges Television.

Johannes Söderberg, tv-redaktör och producent och präst med "Sveriges största församling", talar utifrån sin produktion om de benådade ögonblick när en person går genom tv-rutan, när kropp, ande och bild skapar en helhet – och tillit. Vad gör att vi trots allt uppfattar en äkthet mitt i det flimrande mediebruset?

MEDVERKANDE

Johannes Söderberg, tv-redaktör och producent

Befrielseologi då och nu

Befrielseologin har sin förutsättning i Andra Vatikankonciliet och utvecklades i 1960–70 talets Latinamerika där Gustavo Gutierrez i Peru genom sin bok om befrielseologi angav en ideologisk ram men också genom sitt arbete i Limas fattiga stadsdelar. Andra inflytelserika föreläsare var dom Helder Câmara i Brasilien och i Nicaragua Ernesto Cardenal.

Vilka teologer är idag inspirerade av dem och hur är befrielseologin relevant idag? Den dominerande befrielseologin idag är den feministiska.

MEDVERKANDE

KG Hammar, ärkebiskop emeritus och professor

Herman Hallonsten, ordförande i Kristna Fredsrörelsen

Eva Zetterberg, politiker och fd Sveriges ambassadör i Nicaragua och Chile

Mötet mellan konstverket och dess betraktare: vilken roll spelar kritiken?

SÖNDAG 17 MAJ
KL. 13.00–14.30
STORKYRKOSALEN

Upplevelsen av ett konstverk – en skönlitterär text, en målning, ett musikstycke – är också ett möte, ett möte mellan konstverket och betraktaren, den som tar emot verket. En relation uppstår – eller inte. Betraktaren blir oundvikligen medskapande – eller motskapande.

Vilken roll spelar då kritiken i sammanhanget? Kritikern är ju ofta den som förmedlar kontakten mellan verket och mottagaren. Denne har uppgiften att såväl göra en kritisk granskning av verket som att – i bästa fall – fördjupa upplevelsen av det. Någon form av tolkning blir oundviklig men samtidigt får kritikern "inte ställa sig i vägen" mellan verket och mottagaren. Kanske är det, som den tyske filosofen Walter Benjamin menade, att "det är möjligheten att bli föremål för kritik som gör något till konst"?

Estetiska upplevelser kan också ge oss nya insikter om världen – och om oss själva. Detta utforskas i ett forskningsprojekt i Estetik vid Uppsala universitet, i vilket särskilt fokus läggs vid kritiken och dess roll för att skapa förståelse.

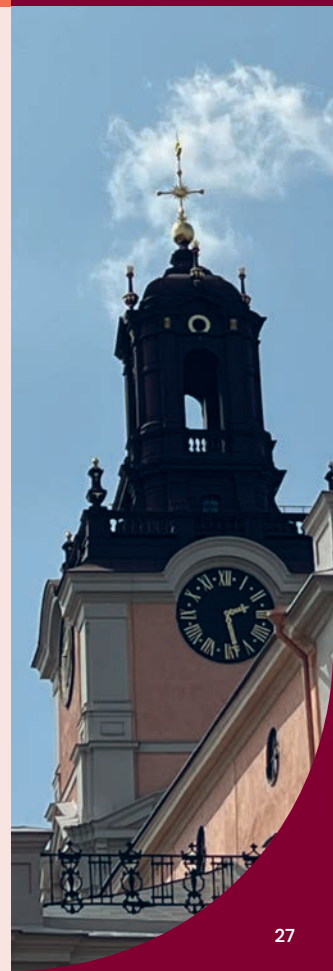
MEDVERKANDE

Guy Dammann, forskare i estetik och musikkritiker

Sebastian Johans, konstkritiker

Kristoffer Leandroer, litteraturkritiker

Samtalet leds av Lotta Knutsson Bråkenhielm, TD

SÖNDAG 24 MAJ
KL. 13.00–15.00
STORKYRKOSALEN

Försyn och förnuft

BOKRELEASE

CARL-REINHOLD
BRÅKENHJELM

Försyn och förnuft

Genom historien har religiös tro styrkt och stöttat människor i utsatta situationer. Inför hot om svält, våld och sjukdom har de sökt tröst i tron att framtiden ändå ligger i händerna på en god och mäktig Försyn. I vår tid talas det dock sällan om Guds försyn. Även framtidstron är försvagad. Samtidigt är kristen tradition, Bibeln och fromhetslivet fyllda av föreställningar om Guds kärleksfulla ledning av och omsorg om skapelsen och människan.

Försynstron har i alla tider utmanats av det ondas problem. Idag kommer frågorna också från vetenskapen. Kan man tro på Guds ledning och omsorg om livet och människan uppkommit genom arternas slumpmässiga variation och naturligt urval? Inom teologin finns idag ett nyvaknat intresse för att ta sig an denna utmaning. Carl-Reinhold Bråkenhielm ger i *Försyn och förnuft* en inblick i denna debatt och olika försök att nytolka försynstron.

MEDVERKANDE

Carl-Reinhold Bråkenhielm, professor emeritus i empirisk livsåskådningsforskning vid Uppsala universitet
Jonas Eek, domprost och docent i praktisk teologi

Boksamtal i Storkyrkan

VÅREN 2026
STORKYRKAN

Den 15 januari startar vårens boksamtal i Storkyrkan i samarbete med Gamla stans bokhandel. Det första samtalet utifrån domprost Jonas Eeks bok *Evangelium i skuggan av kriget* sker i bokhandeln på Stora Nygatan kl 17.00. Övriga samtal sker i Storkyrkan.

För program under våren www.gamlastansbokhandel.com samt församlingens hemsida svenskakyrkan.se/stockholmsdomkyrkoforsamling

SAMTALSLEDARE

Kristina Ljunggren, präst

JONAS EEK

EVANGELIUM
I SKUGGAN
AV KRIGET

EN TEOLOGISK
DAGBOK

VERBUM

"Hans predikningar får mig att vilja gå i Storkyrkan och höra honom. Här lyckas han verkligen få bibeltexterna att ljuda in i vår tid"

Gunilla Renöfält,
Kyrkans Tidning

5 MARS
16 APRIL

Teologiska torsdagar för medarbetare i Stockholms stift

INSPIRATION, FÖRDJUPNING OCH BILDNING OM
KYRKORELEVANT FORSKNING

5 mars Mer psalm till folket!
Susanne Wigorts Yngvesson, etikprofessor

16 april Hur tala vid dop, vigsel och begravning?
Cecilia Nyberg, präst

Tidsramar: 09.00 Inledning samt fördjupande föreläsning.
10.10 (ca) Kaffe.
10.30 Gruppsamtal följt av gemensamt samtal och avslutning.
12.00 Stiftsmässa i Storkyrkan.
Plats: Storkyrkosalen, Gamla stan, ingång från Trädgårdsgatan 9.

ANMÄLAN

Ingen kostnad men obligatorisk anmälan via stiftets utbildningsportal.
Direktlänk: [svenskakyrkan.luvit.se/LuvitPortal/
activities/ActivityDetails.aspx?inapp=1&id=923](https://svenskakyrkan.luvit.se/LuvitPortal/activities/ActivityDetails.aspx?inapp=1&id=923)

KONTAKTPERSONER

Boel Hössjer Sundman, stiftsprost
boel.hossjersundman@svenskakyrkan.se
Normunds Kamergrauzis, domkyrkoteolog
normunds.kamergrauzis@svenskakyrkan.se
Lisa Carr, utbildningssamordnare
lisa.carr@svenskakyrkan.se

I samarbete med Stockholms stift.

GRIFTETAL

En plats för gemenskap och reflektion

SENIORTRÄFFAR MED SOPPLUNCH

TORSDAGAR UNDER
VÅREN KL. 13.00
NICOLAISALEN

DELAR AV VÅRENS PROGRAM

22 januari

Svenska kyrkan i New York. Sabina Kojj berättar och visar bilder.

29 januari

Vad händer i det svenska fredsarbetet idag?

Herman Hallonsten, ordförande i Kristna Fredsrörelsen.

5 februari

När Franciskanerna förändrade Stockholm. Ulf Lindgren berättar.

12 februari

Till fots genom hela vårt avlånga land. Katri Carlberg och Håkan Sewén.

19 februari

Vad kan de kristna mystikerna lära oss?

Föredrag med Olle Liljefors, författare till boken

12 mystiker med blick för ljuset (Verbum 2025).

Hela vårens program hittar du på församlingens hemsida
svenskakyrkan.se/stockholmsdomkyrkoforsamling

VÄRD

Mikael Halldin, diakon

**OBS: AV BRANDSÄKER-
HETSSKÄL FÅR MAX
50 PERSONER VISTAS I
NICOLAISALEN.**

**NÄR DET ÄR FULLT
STÅNGS DÖRRARNA
FÖR INSLÄPP.**

Vår tids marginalisering av hopp

Det sanna hoppet är en konstruktiv motståndshandling längs smala och knaggliga vägar som du och jag kanske inte lockas av, men som vi anar att vi behöver följa.

På sistone har jag funderat över om hopp egentligen är bra. I alla fall vissa aspekter av det vi kallar för hopp. Det är å ena sidan svårt att föreställa sig hur livet alls skulle fungera utan hopp. Varför skulle vi i en närmast hopplös tillvaro ens vilja fortsätta att leva? Å andra sidan kan hoppet bidra till att lura oss själva med falska förespeglingar. Det finns många uttryck som inbjuder oss att se åt ett annat håll när utmaningar möter oss på ett personligt eller samhälleligt plan: "Efter regn kommer solsken" eller "Det är en dag imorgon också". Ord som är menade att trösta eller skydda, men som lägger dimridåer för allvaret.

Anledningen till att jag tänker på hoppet särskilt mycket just nu är att vi översköljs av så mycket information om våld, destruktivitet, kaos och lögn. Terrängen i det landskap som jag eller vi trodde oss känna förändras snabbt. Politikens och vetenskapens kartbilder hinner knappt uppdateras och känner vi ens igen oss i det växande utbudet av kartor? Det är med andra ord både lätt att tappa hoppet och att dras in i falsk hoppfullhet. På vilket sätt bör vi hantera läget? Ni ska leva som ljusets barn, skriver Paulus. Jo tack, men hur?

Hur skiljer vi mellan ett meningsfullt hopp och ett falskt? Frågan är inte en spetsfundighet för de akademiska seminarierummen utan har konkret betydelse för orienteringen i tillvaron. Det är heller inte enbart en fråga för gudstroende utan en utmaning för varje människas existentiella klangbotten – den som Gunnar Ekelöf beskriver: "Det som är botten i dig är botten också i andra". Tänk om etablerade politiska debattörer kunde dela en sådan utgångspunkt i offentligheten, att det som förenar är större än det som skiljer oss åt. Hur hade det politiska klimatet förändrats med en sådan utgångspunkt?

Ett exempel på motsatsen var partiledardebatten den 12 oktober, där våra högsta folkvalda högljutt levererande ett demokratiskt tomrum paketerat i en tv-studio. Utifrån sådana sammanhang blir hoppet om framtidens lösningar endast skrällande cymbaler och vi som lyssnar har inga svårigheter att identifiera det som falskt.

Frågan om hopp rör förstås inte endast det politiska samtalsklimatet. Det handlar också om vår gemensamma förmåga till civil och andlig beredskap inför det som förr eller senare drabbar oss, såsom pandemier, klimatförändringar, kriminalitet, hot och krig, allvarlig sjukdom hos mig själv eller hos dem i min närhet. Vi kan inte bara vänta på att ett förbättrat politiskt klimat kommer att

förverkligas i närtid. Vad vi behöver göra är att identifiera det sanna hoppet, det hopp som är en motståndshandling och som fördjupar vår beredskap för vad som än kan hända.

Martin Luther hade en term för detta; "Stunden-lein". I korthet betyder det att leva i tron vad som än händer, att vara utrustad med en realistisk beredskap för det som i Vår Fader kallas för prövning – och att hoppet hör samman med handling. Att leva i hoppet i prövningens stund är inte en prestation eller en punkt i ett värdegrundsdokument. Det är en gåva som ligger utanför den politiska domänen – men som får konsekvenser för politik och etik.

Antje Jackelén berättar i boken *Tio tankar för själens hunger* (2024) om när hon talade med en grupp företagare som hade svårt att förstå poängen med hopp. De uppfattade det som alltför abstrakt och efterlyste mer realism. Som om hopp endast är något för drömmare. Jag delar Jackeléns synsätt när hon säger att hopp handlar om realitet: "Ju bistrare verklighet, desto större blir skillnaden mellan att ha ett hopp och att inte ha det". Det sanna hoppet är en konstruktiv motståndshandling längs smala och knaggliga vägar som du och jag kanske inte lockas av, men som vi anar att vi behöver följa. Till svårigheterna hör att hoppet inte låter sig underkastas en viss ideologi

Artikeln har tidigare varit publicerat i Kyrkans Tidning den 23 oktober 2025 och återges här med författares tillstånd.

utan söker sanningen. Det falska hoppets väg är lätt att gå men den leder ingenstans, åtminstone inte till en meningsfull grund för mental och andlig beredskap.

Hur skillnaderna mellan dessa vägar visar sig är en fråga till var och en, samtidigt som vi behöver varandra för att hoppas längs den knaggliga vägen.

Susanne Wigorts Yngvesson,
professor i etik vid Enskilda Högskolan Stockholm

CARL-REINHOLD
BRÅKENHIELM

Existentiell
biologi
och kristen
skapelsetro

ESKIL FRANCK

Den kristna
trons identitet

Ett "biometriskt" perspektiv

Böcker och inspelningar

JONAS EEK

Från och med
Gud

Om trons språk och rimlighet

JONAS JONSON

Att de alla
skall bli ett

Ekumenikens väg och mål

CARL-HENRIC GRENHOLM

Vad är etik?

*Om den kritiska reflektionen
över moralen*

KARIN JOHANNESON

Det goda livets
beskydd

*om de tio budorden som
rättesnören för ett gott liv*

Tradition, rättvisa och döden

Den medeltida katedralen dominerade inte bara stadsbilden. Den ställde sig också i tillvarons centrum. De höga valven inkluderade allt och alla, och de många sidokapellen erbjöd en mångfald av andlighet och trosuttryck. Allt som rymdes levde i ständig dialog, ibland konfliktfyllt, ibland kreativt nyskapande, ibland nyskapande just därför att det var konfliktfyllt. Men allt rymdes under valven. Katedralen blev därmed ett bildningscentrum, där många hade tillträde och kunde göra sina röster hörda. Sub specie aeternitatis – under evighetens synvinkel!

Katedralen i sin ursprungliga funktion är nu tillbaka. Storkyrkan i Stockholm var först ut i vårt land och många andra katedraler har följt efter och blivit mötesplatser för samtal om vetenskap, teologi och tro, arenor för tolkningskonflikter och möjligheter till bildning i bredaste och djupaste bemärkelse. Katedralakademien gestaltar allt detta.

Genom den bok du nu håller i din hand har Katedralakademien fått fötter. Var du än befinner dig kan du bli en del av det som skett och sker i Storkyrkans närhet. Som enskild läsare eller deltagare i ett gruppsamtal får du redskap att hantera verkligheten inte bara genom intellektuella äventyr utan också existentiellt uppfordrande. Det är spännande att vara människa i evighetens ljus under kosmiska valv!

*KG Hammar,
ärkebiskop emeritus*

(Ur Inledningen till tredje utgåvan)

MEDVERKANDE SKRIBENTER:

Bengt Brülde, Carl Reinhold Bråkenhielm,
Teresa Callewaert, Göran Collste,
Anna Davidsson Bremborg, Thomas Ekstrand,
Eskil Franck, Carl-Henric Grenholm,
Ann Heberlein, Werner G. Jeanrond,
Karin Johannesson, Mattias Martinson,
Ola Sigurdson, Peter Strang, Torbjörn Tännsjö,
Niklas Ulfvebrand

Normunds Kamergrauzis (red),
domkyrkoteolog

Böcker

Böckerna finns till försäljning i Katolsk Bokhandel, Arkens bokhandel i Uppsala och Lund samt via många nätbokhandlare som adlibris.com, akademibokhandeln.se, arken.se och bokus.com.

Läs mer om böckerna på svenskakyrkan.se/stockholmsdomkyrkoforsamling/katedralakademien

VAD ÄR TEOLOGI?

Teologisk bildning i akademi, kyrka och samhälle
2022, 40 s

Ola Sigurdson

Professor i systematisk teologi

Vad är teologi? Ett akademiskt ämne, den kristna kyrkans självreflektion eller en kritisk instans för religionens roll i samhället? Även i ett mångreligiöst land som Sverige har den akademiska teologin flera funktioner. Men i vår tid tycks man både i kyrka och samhälle tro att det går att klara sig utan teologi och teologisk bildning. I denna skrift diskuteras den teologiska bildningens roll historiskt och i samtid och vad dess uppgift kan vara inför framtiden.

BOOKSTAVEN DÖDAR MEN ANDEN GER LIV

Om religion som konstart eller tillvarons poesi
2023, 40 s

KG Hammar

Årkebiskop emeritus och professor

Reflektionen utgår från det faktum att det under 1800-talet aldrig blev någon konflikt mellan den framväxande vetenskapen och den konstnärliga världen. Däremot ansågs vetenskap och tro utesluta varandra. Konflikten uppstod där religion ansågs stå för färdiga och oföränderliga sanningar. Men religion är inte en samling oföränderliga sanningar utan tillit till en sanning som uppstår i mötet mellan bibeltexter och tradition å ena sidan och mänskliga situationer, kunskaper och erfarenheter å den andra. Enligt kristen tro och erfarenhet är det i detta mellanrum Anden verkar.

ÄRLIGT TALAT
Dialog som livshållning
2023, 40 s

Lisbeth Gustafsson
Journalist och teologie
hedersdoktor

Dialog är vägen till kunskap i vår tid. När vi lyssnar och knyter an till varandras erfarenheter blir vi medvetna om vår roll som deltagande observatörer av världen. Att vi är subjekt som påverkar och påverkas av skeendet omkring oss. Platsen för dialog är det mellanmänniska mötet. Men det gäller att se upp, för ordet dialog är tyvärr ett missbrukat begrepp. Allt som beskrivs som dialog är inte dialog utan "till dialog förklädd monolog".

FRÅN OCH MED GUD
Om trons språk och rimlighet
2023, 40 s

Jonas Eek
Domprost i Stockholms
stift och docent

Storkyrkan är en reformatorisk katedral. Här har språk och undervisning spelat avgörande roller genom seklerna. Och gör så alltjämt. På kyrkans östra sida står Olaus Petri staty, den svenske reformatorn. Reformationens fråga var kommunikativ och pedagogisk. Den handlade om hur budskapet om nåden skulle bli tillgängligt och begripligt för människor. Kyrkans uppdrag är att erbjuda språk där tron blir möjlig. Människor som söker kyrkan har rätt att förvänta sig det. I Mäster Olofs efterföljd blir den ständiga frågan vilka folkspråk evangeliet behöver översättas till i dag.

**DEN KRISTNA TRONS
IDENTITET**
Ett "biometriskt" perspektiv
2024, 49 s

Eskil Franck
Docent

Under kristendomens långa historia har det hela tiden rått delade meningar om hur tron ska förstås och tillämpas. Dessa skiftande tolkningar har idag lett till en förändrad bild av tron både i teorin och praktiken. Frågan inställer sig då vad vi egentligen har gemensamt med de första kristna som gick ut i världen med budskapet? Vilken är den grundläggande identiteten som vi har att förhålla oss till och ta spjärn mot om vi fortfarande vill kalla oss kristna?

**HISTORIEN BOR
HOS OSS ALLA**
Om Stockholms stifts
historia och identitet
2024, 49 s

Fredrik Santell
Teologie doktor i kyrkohistoria

En skrift som vill inspirera till ett mer förutsättningslöst stiftshistoriskt studium av Stockholms stifts historia och identitet som – när man skrapar på ytan – visar sig vara imponerande i sin mångfald men också i sin komplexitet.

ATT DE ALLA SKALL BLI ETT

Ekumenikens väg och mål
2025, 52 s

Jonas Jonson
Biskop emeritus och docent

I denna skrift målas ekumenikens historia med snabba penseldrag. Den första stora ekumeniska kyrkokonferensen i modern tid ägde rum i Stockholm 1925. Stockholmsmötet hade en förhistoria som gick tillbaka ända till de ekumeniska konciliernas tid. Det inledde den moderna kyrkoekumenikens århundrade. Det har fördjupat kristenhetens gemensamma tro, enat kyrkorna och öppnat dem mot samhället, kulturen och världsreligionerna. Utan att tänka mycket på det, lever vi mitt i en ny reformation.

VAD ÄR ETIK?

Om den kritiska reflektionen
över moralen
2025, 48 s

Carl-Henric Grenholm
Professor emeritus i etik

I denna skrift hävdas att etiken ska förstås som en kritisk reflektion över moralen. Dess uppgift är att undersöka huruvida våra normer och värderingar är berättigade. I ett demokratiskt och mångkulturellt samhälle har vi alla ansvar att bidra till en offentlig och kritisk dialog över moralens innehåll. Detta gäller också den kristna kyrkan, vars uppgift är att framhålla både människovärdets betydelse och radikaliteten i ett kristet kärleksideal. Men i den etiska dialogen behöver vi vara ödmjuka och undvika varje form av moralism.

EXISTENTIELL BIOLOGI OCH KRISTEN SKAPELSETEOLOGI

2025, 56 s

Carl-Reinhold Bråkenhielm
Professor emeritus i empirisk
livsåskådningsforskning

Om den nutida ateismens invändningar liksom de svar som framställts av kristna teologer och filosofer. En grundtanke i boken är att man måste göra en åtskillnad mellan evolutionsteori och evolutionstolkning. Kristen skapelsetro tolkas som en helhetstolkning i dialog med andra icke-kristna tolkningar. Min huvudpoäng är att det inte behöver finnas en konflikt mellan skapelsetro och biologisk vetenskap.

Det innebär inte att alla frågor har enkla och definitiva svar.

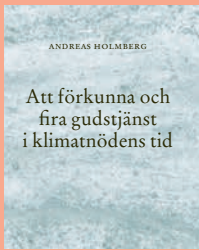

DET GODA LIVETS BESKYDD

Om de tio budorden som
rättensnören för ett gott liv
2025, 48 s

Karin Johannesson
Biskop i Uppsala stift och docent

Vad är ett gott och lyckligt liv? Hur skyddar vi det egna och det gemensamma livet på bästa sätt? De tio budorden är allmänmännsliga och har i alla tider fungerat som rättensnören för ett livsbejakande liv.

**ATT FÖRKUNNA OCH
FIRA GUDSTJÄNST
I KLIMATNÖDENS TID**
2025, 48 s

Andreas Holmberg
Biskop i Stockholms stift
och teologie doktor

NYHET!

Förkunnselse och undervisning som helt bortser eller blundar för klimatkrisen riskerar att bli världsfrånvänd och irrelevant. På samma sätt behöver gudstjänsten gestaltas på sätt som hjälper oss som samlas att hantera och navigera i en mycket utmanande tid.

*Vill du vara med och stötta utgivning
av Katedralakademins förlag?*

Det kan du göra på flera sätt. Genom att läsa våra böcker. Eller genom att stötta oss med en donation.

En frivillig gåva till
Katedralakademins förlag
tas tacksamt emot via
swish 123 491 2861.

FÖRSYN OCH FÖRNUFT
2026

Carl-Reinhold Bråkenhielm
Professor emeritus i empirisk
livsåskådningsforskning

UTKOMMER VÅREN 2026!

Försynstron har i alla tider utmanats av det ondas problem. Idag kommer frågorna också från vetenskapen. Kan man tro på Guds ledning och omsorg om livet och människan uppkommit genom arternas slumpmässiga variation och naturligt urval? Inom teologin finns idag ett nyvaknat intresse för att ta sig an denna utmaning. Carl-Reinhold Bråkenhielm ger en inblick i denna debatt och olika försök att nytolka försynstron. *Bokrelease 24 maj. Läs mer på sid 28.*

Liten bok om ett stort ämne

Carl-Henric Grenholm, professor emeritus i etik vid teologiska fakulteten i Uppsala har skrivit en liten bok om ett stort ämne. I *Vad är etik? Om den kritiska reflektionen över moralen* behandlas på knappt 40 sidor frågor om moralen som social institution, etik som kritik av moralen, människans värdighet, den kristna etikens specifika bidrag och etik som demokratisk deliberation.

Författaren har haft ett stort inflytande över den teologiska etiken i Sverige, alltsedan han disputerade 1973 på en avhandling om kristen social-etik. Han har undervisat tusentals studenter och handlett ett stort antal doktorander till disputation. Nyligen publicerade han även ett banbrytande verk om politisk filosofi och etik. Det finns således stor kunskap och en gedigen reflexion bakom skriften *Vad är etik?*

Grenholm föreslår att vi bör skilja mellan begreppen moral och etik, där moral är uppfattningar om vad som är rätt och gott, medan etik är en teoretisk och kritisk reflexion över moralen. Vad betyder då kritik här? Kritik har ofta en negativ innebörd, men hos Grenholm betyder det snarare, som hos filosofen Immanuel Kant, en undersökning av fenomenet moral. Därmed kan etik bedrivas på universitetet, men som Grenholm hävdar har vi alla ett ansvar att bidra till den etiska reflexionen. Här hänvisar han till den tyske

filosofen Jürgen Habermas diskursetik, som innebär att människor utifrån ömsesidighet och respekt tillsammans diskuterar sig fram till välgrundade uppfattningar i moraliska frågor. Till denna diskussion är alla välkomna och den berikas av att deltagarna har olika religiösa och ideologiska utgångspunkter. Grenholm avvisar med rätta idén om "svenska värderingar" som proklamerats på senare tid. Detta begrepp skapar ett motsatsförhållande mellan "vi" och "dom" och förhindrar en öppen dialog.

Ger då kristendomen något särskilt bidrag till etiken? Detta förnekas av teologer särskilt inom katolsk tradition som utgår från läran om den naturliga lagen, medan vissa protestantiska teologer hävdar att den kristna etiken är unik. Grenholm argumenterar för en medelväg. Han menar att varje människa genom sitt förnuft kan komma fram till vad som är rätt, men att Jesu radikala kärleksbud ger en fördjupad förståelse för vad medmännisklighet och människans värdighet betyder.

Skriften *Vad är etik?* ger en god överblick över etiken och kan förhoppningsvis leda läsaren vidare till fördjupade studier av detta viktiga ämne.

*Göran Collste,
professor emeritus i tillämpad etik
vid Linköpings universitet*

Inspelade föredrag

Ta del av föredragen via
[svenskakyrkan.se/
stockholmsdomkyrkoforsamling/
katedralakademin](https://svenskakyrkan.se/stockholmsdomkyrkoforsamling/katedralakademin)

VAD ÄR TEOLOGI?

Lyssna till Ola Sigurdson, professor i systematisk teologi, som diskuterar den teologiska bildningens roll i historia och i samtid och vad dess uppgift kan vara inför framtiden.

VAD ÄR ETIK?

Om den kritiska reflektionen över moralen.
Carl-Henric Grenholm, professor emeritus i etik,
Jenny Ehnberg, teologie doktor i etik och Torbjörn
Tännsjö, professor emeritus i praktisk filosofi.

DEN HISTORISKE PERSONEN JESUS: VAD KAN MAN VETA?

Hur arbetar forskare för att förstå Jesus budskap och verksamhet i det judiska samhället på hans tid? Professor Cecilia Wassén, förklarar och berättar.

ANDLIG BEREDSKAP

”Andlig beredskap” betyder en övning i att tänka på ett annat sätt när det gäller fredsskapande. Lyssna till KG Hammar, ärkebiskop emeritus och professor.

TRO OCH POLITIK

Vilken relevans har religiösa övertygelser för våra politiska ställningstaganden? Lyssna till Carl-Henric Grenholm, professor emeritus i etik.

VILKEN HUNGER ÄR DET VI FÖRSÖKER MÄTTA MED EKONOMI OCH KONSUMTION?

Antje Jackelén, ärkebiskop emerita, samtalar med domprost Jonas Eek om vad det är att vara människa, samt vilken hunger det är vi försöker mätta med ekonomi och konsumtion?

AKADEMIER – VARFÖR FINNS DE?

Behövs akademier av detta slag och vad innebär det att ha ett akademiskt förhållningssätt? Domprost Jonas Eek i samtal med Mats Malm, Svenska Akademiens ständige sekreterare.

KYRKAN MELLAN TEOLOGI OCH RELIGIONSVETENSKAP

Samtal om utvecklingen inom den teologiska delen av universiteten och akademien, främst i Sverige. Karin Johannesson, biskop i Uppsala stift, docent och Philip Geister, SJ, rektor för Newmaninstitutet. Samtalet leds av Eskil Franck, docent.

DOMEN-SYNDEN-SKULDEN OCH DÖDEN

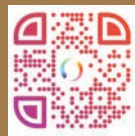
Lyssna till Eskil Franck, docent och Caroline Krook, biskop emerita, som samtalar om hur vi tolkar bibeltexterna, hur bundna eller fria vi är i förhållande till dem...

EXISTENTIELL BIOLOGI OCH KRISTEN SKAPELSETEOLOGI

Carl-Reinhold Bråkenhielm, professor emeritus i empirisk livsåskådning, i samtal med Mikael Stenmark, professor i religionsfilosofi, om evolutionsteorin och dess förhållande till olika sätt att se på tillvaron i stort.

En frivillig gåva till Katedralakademiens verksamhet tas tacksamt emot via swish 123 491 2861.

Veckans spaning med domprost Eek

VARJE VECKA KAN DU TA DEL AV ETT NYHETSBREV MED EN AKTUELL "SPANING" SIGNERAD DOMPROST JONAS EEK.

OM DU ÄR INTRESSERAD
KAN DU PRENUMERERA
VIA [SVENSKAKYRKAN.SE/
STOCKHOLMSDOM-
KYRKOFORSAMLING/](https://svenskakyrkan.se/stockholmsdomkyrkoforsamling/)

#95 Resultat

Vi har ett resultat! Kyrkovalet är färdigräknat. På nationell nivå ökade valdeltagandet från 18,39% (2021) till 18,84% (2025). Glädjande.

Ändå beskylls Svenska kyrkan ibland för att vara en skendemokrati: det är, trots allt, få som röstar och ännu färre som tycks veta vad kyrkovalet handlar om. Dessutom, lyder resonemanget, är hela valapparatens överdimensionerad, kostnaderna skyhöga och arbetsbelastningen betydande för stora delar av kyrkans organisation. Upplägget är en rest av kommunkyrkan och borde förenklas.

Förenkling vore önskvärt. Kyrkans demokratiska struktur är viktig att slå vakt om. Men som samverkande komplement till den episkopala ämbetslinjen behöver formerna utvecklas. Kanske genom möjligheter till digital röstning, färre nivåer att rösta till, en tillsynsfunktion för förtroendevalda och så vidare.

Somliga argumenterar att den demokratiska bärkraften skulle förbättras om enheterna blev större. Jag tror precis tvärtom. Jag tror den mindre församlingen vinner på en större närhet mellan väljare och förtroendevalda. Det ger en ökad kunskap om personerna som står på listan. Det förutsätter naturligtvis att man hittar människor som ställer sig till förfogande. Men just kännedom om kandidaterna kan inte underskattas: Carl Bildt, före detta stats- och utrikesminister, fick flest personkryss (287 st.) i Hedvig Eleonora och Oscars församling, trots att han stod längst ned på listan.

Mitt eget sammanhang, Stockholms domkyrkoförsamling, är ett litet sammanhang numerärt sett. Men engagemanget är stort. Av de 2 555 röstberättigande var det drygt 31% som röstade. Det är en ökning från förra valet. Jag är både glad och tacksam över den demokratiska bärkraften.

*... likväl blir den intellektuella ärligheten alltid
den moraliska bestörtningens första offer...*

UR PARIS EFTER BEFRIESEN AV ANTONY BEEVER OCH ARTEMIS COOPER

**Svenska
kyrkan**

Stockholms
domkyrkoförsamling

Stockholms domkyrkoförsamling
Stortorget 1, Gamla stan
111 29 STOCKHOLM
stockholmsdomkyrkoforsamling.se

